

Враховуючи ці та інші чинники, адміністрація університету повинна бути зацікавлена у подальшій співпраці та розвитку діяльності органів студентського самоврядування. Саме вони повинні сприяти налагодженню конструктивного діалогу.

Крім того, гарною звичкою повинно стати проведення спільних акцій та заходів, які б вказували на порозуміння та підтримку один одного, на справжність партнерських відносин і крокування до спільної мети – прозорості освітнього простору, подолання корупції, розвитку партнерських відносин зі студентами.

**Глухівський державний педагогічний університет
ТЕРЕМКОВА К. К.**

МЕТОДИКА ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ОСС У ГЛУХІВСЬКОМУ ДЕРДАВНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Якість отриманої вищої освіти сьогодні багато в чому залежить не лише від можливості отримання студентами професійних навичок у рамках навчального процесу, але і від створених умов для творчого розвитку, формування лідерських навичок, критичного мислення. Сьогодні органи студентського самоврядування у вищих навчальних закладах сприяють стриманню якісної освіти, яка відповідає європейським стандартам, що є основою для переходу до суб'єктної моделі навчання та встановлення партнерських взаємовідносин між студентами та викладачами вищого навчального закладу.

У той же час, як свідчить практика, сьогодні є багато проблем у діяльності органів студентського самоврядування, пов'язаних як із об'єктивними причинами (недосконалість нормативно-правової бази, відсутність оперативної інформації про стан розвитку органів студентського самоврядування на місцях), так і з суб'єктивними причинами (швидка зміна лідерів, відсутність демократичності в роботі, низький рівень розуміння лідерами функцій і можливостей студентського самоврядування). У зв'язку з цим назріла необхідність проведення моніторингу розвитку діяльності органів студентського самоврядування з метою визначення головних проблем, перешкод у роботі та аналізу перспектив їх подальшого поступу.

Студентське самоврядування у Глухівському державному педагогічному університеті регламентується Статутом університету і визначається "Положенням про студентське самоврядування в Глухівському державному педагогічному університеті", постановами вченої ради, наказами ректора.

У нашому навчальному закладі структура самоврядування гнучка, варіативна, вона враховує специфіку традиції, можливості викладацького та студентського колективів, їх потреб та різноманітних інтересів.

Нині студентське самоврядування є важливим фактором і умовою вдосконалення навчально-виховного процесу. У більшості ВНЗ його діяльність спрямована на забезпечення якісного навчання, працевлаштування

випускників, виховання духовності та культури студентів, формування у них національно-громадянської позиції, соціальної активності, а також сприяє діяльності студентських наукових гуртків, товариств, об'єднань, клубів за інтересами, допомагає оволодіти навичками організатора, керівника, засвоїти правила командної роботи, сприяє становленню особистості нового типу. Про це свідчать результати роботи його органів у провідних ВНЗ країни, країн Євросоюзу, Східної Європи та США.

Ефективність роботи студентського самоврядування Глухівського державного педагогічного університету, посилення його ролі у житті студентської молоді, проблеми та рушійні сили розвитку досліджувалися неодноразово, починаючи з часу його виникнення, тобто з 2002 року. Повторний моніторинг було проведено у 2005 та 2007 роках. Це дозволило не лише дослідити динаміку ефективності його функціонування, головних проблем та наявних перешкод у роботі, визначити перспективи та шляхи їх подальшого поступу, а й розробити певні пропозиції щодо поліпшення роботи, впровадити їх у практику.

Моніторинг було проведено у вигляді анкетування серед студентів та викладачів ГДПУ, що дозволило об'єктивно оцінити ситуацію. Їх кількість становила 100 осіб.

За результатами дослідження можна було зробити такі висновки:

1. З початку виникнення студентського самоврядування (2002 р.) більшість студентів вважала, що участь у ньому сприяє розвитку навичок командної роботи (45 %), тоді як менша частина мала думку про те, що це можливість спробувати себе в управлінській діяльності (21%) та сформувати в собі якості лідера, майбутнього керівника (36%). Порівнюючи результати 2005 року, можемо констатувати, що вони збільшилися на 7-15%. Відтак, пріоритетними стали показники критерію «Формування якостей керівника» (55%), який у 2007 році збільшився ще до 63 % і почав домінувати.

Значно збільшився критерій «Можливість спробувати себе в управлінській діяльності» від 21% у 2002 році до 37 % у 2005 і 58% у 2007р. Що ж стосується розвитку навичок командної роботи, то студентська молодь і професорсько-викладацький колектив завжди вважали, що цьому сприятиме участь у самоврядуванні. Про це свідчать досить високі показники, отримані під час моніторингу. Крім того, вони щорічно зростали на 4-5 %.

Відповідно, це є свідченням того, що як студенти, так і викладачі з кожним роком розуміли участь у самоврядуванні як одну із можливих форм управління студентами ВНЗ, спосіб становлення особистості нового типу – молодого лідера, майбутнього управлінця.

2. З метою удосконалення роботи органів студентського самоврядування ми звернули увагу на те, що, на думку опитуваних, потрібно в ній змінити з метою підвищення ефективності. У 2002 році більшість порадила забезпечити захист прав та інтересів студентів (44%), що залишалось актуальним протягом усього періоду діяльності ОСС – показники щоразу збільшувалися на 8-9 %. Не менш важливим і актуальним було і залишається питання фінансової підтримки органів студентського самоврядування. Проте

на самому початку діяльності воно не стояло так гостро (36 %), але щоразу результат збільшувався на 13-16% і в 2007 році досягнув 63%. Це є свідченням того, що адміністрація не приділяє цьому питанню достатньої уваги, а це в свою чергу гальмує розвиток самоврядування і є перешкодою у підвищенні ефективності його роботи. Опитувані звернули увагу і на те, що однією з можливостей вирішення поставленої проблеми є підвищення представництва у вченій раді університету - показники зросли від 18% у 2002 році до 43 % у 2007.

3. Досліджуючи рушійні сили розвитку студентського самоврядування, ми розраховували почути думку студентів та викладачів, що б дало змогу приділити увагу певним аспектам у роботі, тим самим підвищивши її ефективність. Більшість опитуваних (41 %) у 2002 році вважали, що цьому сприятиме упорядкування нормативно-правової бази, хоча не менш важливим аспектом стала необхідність підвищення ступеня самостійності, активності та відповідальності (38 %) і цей показник зростав з кожним роком 9-12%. Це є свідченням того, що вищезазначений чинник залишається одним із визначальних у розвитку студентського самоврядування протягом усіх років його діяльності. Хоча, порівняно з 2002 роком, значно зросли (з 29% у 2002 році до 61% у 2007 році) показники такого чинника, як ініціативність та зацікавленість самих студентів. Це є свідченням того, що, перш за все, необхідно звернути увагу на способи зацікавленості студентів у роботі, їх мотивацію до роботи, стимулювання дій, а також на те, яким чином можливо підвищити ступінь їх самостійності, активності та відповідальності.

4. Оцінка роботи органів студентського самоврядування загалом дала можливість виявити їх ефективність, роль у житті студентської молоді та в управлінні ВНЗ загалом. Динаміка результатів виявилася досить відчутною, адже якщо в 2002 році 40 % оцінило роботу на 3 бали, 29% – на 4 і лише 20% – на 5, то в 2005 році 31% – на 3, 42% – на 4, 25% – на 5. Результати анкетування 2007 року показали, що переважна більшість (47%) опитуваних дала оцінку роботі 4, на 5 балів роботу оцінило 35 % опитуваних і на 3 лише 15%.

Відповідно, це є свідченням того, що робота, порівняно з минулими роками, значно удосконалилася, її результати стали відчутнішими, ефективнішими. Таким чином, ми бачимо, що студентство все більше залучається до участі у молодіжній політиці, до вирішення широкого кола проблем, пов'язаних з їх життям, діяльністю та управлінням ВНЗ. Крім того, удосконалюються умови, за яких молодь може висловити свою думку, представити власну позицію, а загалом, вчиться демократичним методам управління ВНЗ.

Результати моніторингу показали, що у Глухівському державному педагогічному університеті за останні роки накопичено значний досвід активної участі студентського самоврядування у здійсненні державної політики в інтересах молоді, розвитку демократії, освіти і науки, зміцненні громадських прав і свобод, захисту прав та інтересів студентства.

Отже, діяльність органів студентського самоврядування мала змогу постійно зазнавати змін, удосконалюватися за рахунок розробки та введення в практичну діяльність рекомендацій, сформульованих на основі результатів моніторингу. Адже, вчасно виявивши певні недоліки, переглянувши ряд рекомендацій та порад, оцінку роботи, ми мали змогу виправити помилки, впроваджувати нові напрямки діяльності, певним чином її коригувати і перевіряти ефективність.

Сумська філія МВД
Дуравкіна Н.

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Останнім часом все частіше постає питання впровадження та підвищення ролі студентського самоврядування у ВНЗ України. Самоврядування – не нове явище. Можна сказати, що самоврядування навіть в Україні має свою історію (наприклад, оцінюючи історію самоврядування в центральних ВНЗ УРСР), але лише тільки після здобуття Україною своєї незалежності, почався новий етап, не формалізований, демократичний, незаангажований – те, що вимагає концепт розвитку України та становлення громадянського суспільства.

Створюючи самоврядування у ВНЗ, керівники припускають дві головні помилки – по-перше, керуються чинним законодавством, у якому вказано, що органи студентського самоврядування мають лише функцію дорадчого органу та не мають права приймати рішення, які б мали силу змінити життя студентської громади на краще, а по-друге, – спираються на стару радянську систему організації навчально-виховного процесу, коли, образно кажучи, слово ректора чи «керівної верхівки» було законом і всі питання стосовно навчання, виховання, позанавчальної роботи та розважальних заходів виконували за прямими директивами.

Вирішити це питання може лише прийняття окремого блоку законів (не одного, а саме блоку, кожний закон з якого буде стосуватися окремого аспекту функціонування студентського самоврядування), який би регулював та супроводжував діяльність самоврядування.

З досвіду самоврядування країн близького закордону (Польщі, Латвії, Словаччини, Фінляндії) можна зробити висновок, що саме блок законів забезпечує як фінансову незалежність студентської громади (на досвіді Польщі та Латвії), так і незалежність у прийнятті рішень стосовно навчального процесу (як у Фінляндії), так і існування окремих студентських клубів, які займаються життям студентів (Словаччина).

У сучасному українському законодавстві існують лише окремі статті окремих Законів («Закон про освіту», «Закон про вищу освіту») та підзаконні акти, як то постанови, рекомендації, поради, листи. Постанови Міністерства освіти та науки України нав'язуються студентське самоврядування,